

PROJEKTY INTERREG REALIZOVANÉ V DUNAJSKO-KARPATSKOM REGIÓNE 2019 - 2022

**RNDr. Ján Kadlečík
Štátna ochrana prírody SR**

Workshop MŽP SR, SAŽP – Praktické riešenia aktuálnych tém, Levice, 7.-8.6.2022

Projekty zamerané na ochranu prírody, biodiverzity, chránené územia, ekologickú konektivitu, zelenú infraštruktúru

- Implementácia priorít EUSDR a Prioritnej oblasti PA6 – Biodiverzita, krajina, kvalita ovzdušia a pôd

Ciele EUSDR, ktoré sa dosahujú:

1. Vypracovanie spoločného prístupu k definovaniu a určovaniu ekologických koridorov pre kľúčové cieľové druhy a zlepšenie komunikácie, znalostí a zdieľania údajov medzi sektormi životného prostredia, dopravy a územného plánovania o priestorovej integrácii zelenej a modrej infraštruktúry.
2. Vytvorenie siete prepojených chránených území a zainteresovaných strán a orgánov na podporu a zlepšenie ekologickej konektivity mimo chránených území.
3. Pilotné aktivity na zabezpečenie ekologických koridorov.
4. Vytvorenie spolupráce medzi prístupmi makroregionálnych stratégií pri zabezpečovaní ekologickej konektivity a zelenej infraštruktúry.

Projekty na podporu Karpatského dohovoru, Karpatskej sústavy chránených území, Dohovoru o ochrane rieky Dunaj, DANUBEPARKS, Dohovoru o biodiverzite, ekosystémových služieb, prírodného turizmu

Interreg Danube Transnational Programme / CENTRAL EUROPE

so zapojením ŠOP SR / slovenských partnerov

- DANUBE parksCONNECTED
- TRANSGREEN
- ConnectGREEN
- SaveGREEN
- DaRe to Connect
- BEECH POWER
- Centralparks

DANUBE parks CONNECTED

Prepojenie dunajských chránených území za účelom vytvorenia dunajského biotopového koridoru

(2017-2019)

- 15 partnerov
- 10 asociovaných partnerov

Zameranie

- Kampaň na ochranu koridorov v rôznych biotopoch a proti fragmentácii
- Stratégie a príkladové aktivity v podunajskom regióne zamerané na obnovu a udržiavanie konektivity v prvkoch biotopov:
 - Voda
 - Zem
 - Vzduch
 - Oheň – komunikácia
 - Ekologická konektivita v povodí Dunaja - perspektívy do budúcnosti a metodické princípy

DANUBE parks CONNECTED

VODA: Medzisektorový program Koridor dunajských prírodných ostrovov (DANUBE WILDIsland CORRIDOR) chráni ostrovy, ktoré sú „vlajkovými“ biotopmi pre nenarušenú dynamiku rieky a sú domovom pre charakteristické druhy – databáza, revitalizácia ostrovov (aj Mužľa); pokračovanie veľkým projektom LIFE **WILDIsland**.

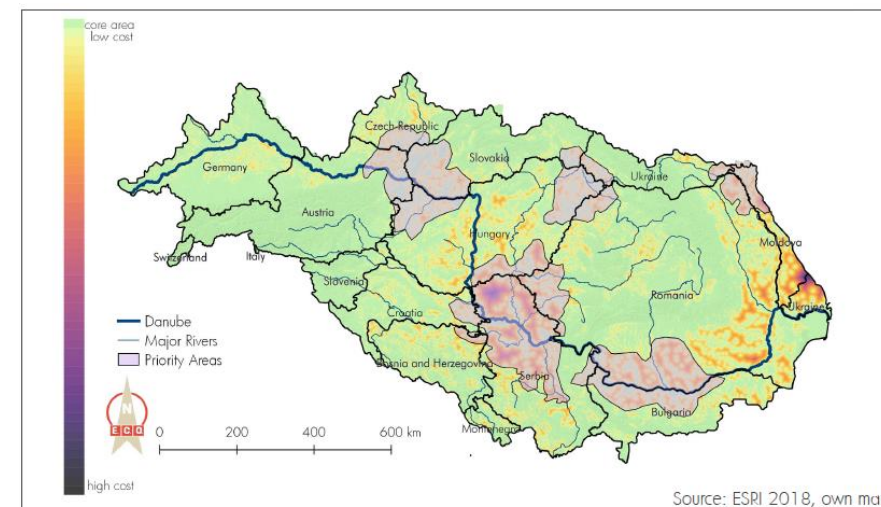
ZEM: Aktivity na zachovanie a obnovu suchých typov biotopov (DANUBE DRY HABITAT CORRIDOR) – spásanie biotopov domácimi zvieratami ako spôsob manažmentu a testovanie funkčnosti takéhoto typu koridoru; založenie siete kaňonov (DANUBE PARKS Canyons Network); hodnotenie stavu dunajského koridoru pobrežných lesov - potrebné opatrenia a činnosti v spolupráci s lesníckym sektorom pre vytvorenie koridoru pobrežných lesov.

Stratégia na ochranu a manažment podunajských suchých biotopov.

VZDUCH: Voľná obloha (DANUBE FREE SKY) – aktivity boli zamerané na bezkolíznu migráciu vtákov pozdĺž Dunaja; v spolupráci s energetickými spoločnosťami navrhované a realizované technické riešenia zabraňujúce kolíziám vtákov s elektrickými vedeniami križujúcimi Dunaj. Dokument **Position Paper Electric Power Lines and Bird Conservation along the Danube River**; pokračovanie LIFE DANUBE FREE SKY.

KOMUNIKÁCIA: Bicyklom po hrádzi (CYCLING THE DYKE), Deň dobrovoľníkov (DANUBE VOLUNTEERS DAY). Výmena skúseností a znalostí projektových partnerov z 10 podunajských krajín a medzisektorový prístup medzi inštitúciami vodného hospodárstva, energetiky, ochrany prírody pre dlhodobé zachovanie podunajského biotopového koridoru.

<http://www.interreg-danube.eu/approved-projects/danubeparksconnected>

TRANSGREEN

Integrované plánovanie rozvoja dopravy a zelenej infraštruktúry v dunajsko-karpatskom regióne s ohľadom na potreby ľudí a prírody

(2017-2019)

- 10 partnerov
- 9 asociovaných partnerov

Ciele

- Prispieť k **bezpečnejšej a environmentálne prijateľnejšej cestnej a železničnej sieti** v horských oblastiach povodia Dunaja s osobitným zameraním na **Karpaty** - zlepšením **plánovacích procesov** a vypracovaním **konkrétnych riešení** pre environmentálne vhodnejšiu cestnú a železničnú dopravu pri zohľadnení prvkov **zelenej infraštruktúry, predovšetkým ekologických koridorov**.
- Multi-disciplinárne **partnerstvo** pre integrované plánovanie dopravy
- Posilnený **medzisektorový dialóg na politickej úrovni**, ktorý je zameraný na vzájomné porozumenie a implementáciu odporúčaní na integrované plánovanie dopravnej infraštruktúry od miestnej po nadnárodnú úroveň, vrátane úrovne EÚ.

Wildlife and Traffic in the Carpathians. Guidelines How to Minimise the Impact of Transport Infrastructure Development on Nature in the Carpathians. The State Nature Conservancy of the Slovak Republic. English, Czech & Ukrainian versions available.

Ghid privind integrarea măsurilor de conservare a biodiversității în planificarea, pregătirea, evaluarea, implementarea și monitorizarea proiectelor de transport rutier și feroviar. WWF-Romania. Romanian adaption of the above Guidelines.

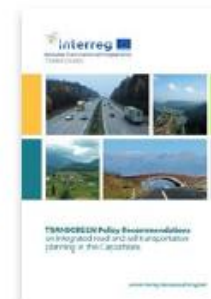
Preparation of an Environmental Impact Assessment Report for Road Construction: Methodology Manual. WWF-Ukraine. Ukrainian adaptation of the above Training Package.

State of the Art Report and Gap Analysis in the Field of Environmentally-friendly Transport Infrastructure Development. WWF-Romania. English version.

Keeping Nature Connected - Environmental Impact Assessment (EIA) for Integrated Infrastructure Planning - Training Package. Milvus Association & EPC. English and Romanian versions.

TRANSGREEN Policy Recommendations on Integrated Road and Rail Transportation in the Carpathians. The State Nature Conservancy of the Slovak Republic & WWF-CEE. English version.

TRANSGREEN

Významné výstupy

- Katalóg opatrení pre každé zo 4 pilotných území – Beskydy-Kysuce (CZ-SK), Miskolc-Košice-Užhorod (HU-SK-UA), Tîrgu Mures-Iasi a Arad(Radna)-Deva (RO)
- Príručka pre integrované plánovanie - ako minimalizovať vplyv dopravy a budovania infraštruktúry na prírodu v Karpatoch
- EIA training package
- Strategické odporúčania pre integrovanú cestnú a železničnú dopravu
- Návrh Spoločného strategického akčného plánu na r. 2021-2023 pre implementáciu Protokolu Karpatského dohovoru o udržateľnej doprave
- Nástroj pre registráciu kolízií živočíchov s dopravou
- Rozpracovanie platformy Integrovaného informačného systému karpatských krajín o biodiverzite (CCIBIS)

<http://www.interreg-danube.eu/approved-projects/transgreen>

Tool for Registering Animal-Vehicle Collisions. Transport Research Centre, CZ. English version.

ROAD.kill website and application. <https://road-kill-registration.green-web.eu> CDV & GreenWeb. English and Romanian versions

Draft Joint Strategic Action Plan 2021 - 2023 for the Implementation of the Protocol on Sustainable Transport (Mikulov, 2014) to the Framework Convention on the Protection and Sustainable Development of the Carpathians (Kyiv, 2003)

Catalogue of Measures Miskolc-Košice-Uzhgorod Pilot Area (Hungary, Slovakia, Ukraine). CEEweb, SNC, WWF-Ukraine. English, Slovakian and Ukrainian versions

Catalogue of Measures in the Tîrgu Mureş-Iași Pilot Area (Romania). Milvus Association. English, Romanian and Hungarian versions

Catalogue of Measures Beskydy-Kysuce Cross-border Area (Slovak Republic, Czech Republic). Nature Conservation Agency of the Czech Republic, State Nature Conservancy of the Slovak Republic. English and Slovak versions

Catalogue of Measures Arad - Deva Pilot Area (Romania). WWF-Romania, Zarand Association. English version

CCIBIS database. www.ccbis.org

ConnectGREEN

Obnova a manažment ekologických koridorov ako zelenej infraštruktúry v horských oblastiach v povodí Dunaja (2018-2021)

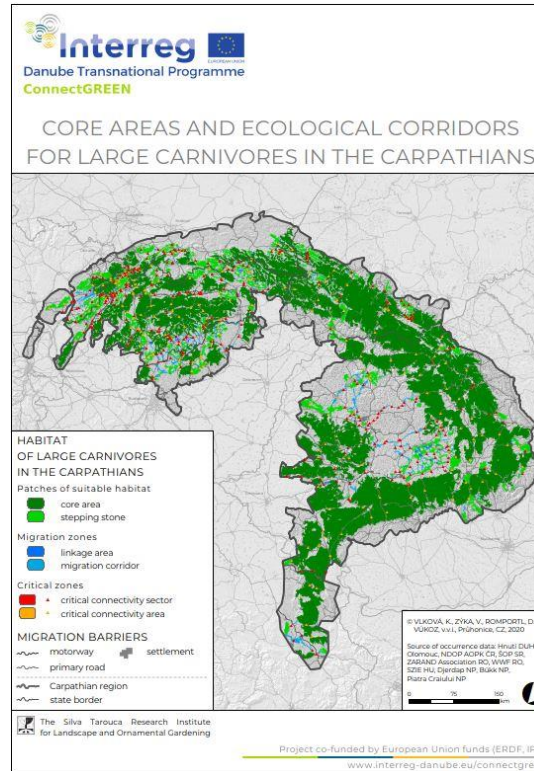
- 13 partnerov
- 10 asociovaných partnerov

Hlavný cieľ projektu

- udržať, respektíve zlepšiť ekologickú konektivitu medzi prírodnými biotopmi, predovšetkým medzi lokalitami Natura 2000 a inými chránenými územiaми nadnárodného významu v karpatskom ekoregiónu

- Pilot areas:**
1. Piatra Craiului National Park / Bucegi Nature Park (Romania)
 2. Apuseni mountains / Southwest Carpathians (Romania) / National Park Djerdap (Serbia)
 3. Western Carpathians (Czech Republic - Slovakia)
 4. Bükk National Park (Hungary) / Carpathian Landscape Area (Slovakia)

Interreg Danube Transnational Programme ConnectGREEN

Ekologická konektivita v Kocke

Perspektíva ekologickej konektivity v Karpatoch v roku 2020

SLOVENSKO

33,4%
Viac ako polovica krajiny je pokrytá prírodnými ekosystémami (Natura 2000) a zastavanými plochami (4,9%)

Dychotóme cesty a diaľnice na Slovensku v roku 2019

Dozvoľ infaštruktúry časovo vyvíja bariéry pre ekologickú konektivitu: odstavky, výhledové cesty, bezpečné uzamykacie dvere a bariéry ekologických prechodov a nákladné cesty, ktoré spôsobujú opoždenie priehľadnosti cestných zosťavení

Ako ovplyvňuje fragmentácia krajiny vlnu živočíchov a rastlín?

Živočíchy presahujúce územiam vytvorené bariérami a pritom nedajú prejsť medzi sebou, čo je hlavná príčina vyhynutia

V rokoch 2019
nehád na Slovensku žiadne spoločenské územie so úrovňou zdieľaných automobilových nehôd
76
Úroveň zdieľaných automobilových nehôd (údaj z pohľadu celého Slovenska) (údaj z pohľadu celého Slovenska)

Živočíchy sa fragmentujú
Slovensko sa nachádza v týchto terénnych podmienkach, ktoré sú priaznivé na rozšírenie fragmentácie na malú škálu. Fragmentácia je rozširovanie jednotlivých častí krajiny (prírodných ekosystémov a biotopov) na menšie a často izolované celky, ktorým sa znižuje počet v nich sa vyskytujúcich druhov a oslabuje prepojenie krajiny

900-1300 počet druhov
Výskyt v rokoch 2019-2020 (údaj z pohľadu celého Slovenska)

700-800 počet druhov
Výskyt v rokoch 2019-2020 (údaj z pohľadu celého Slovenska)

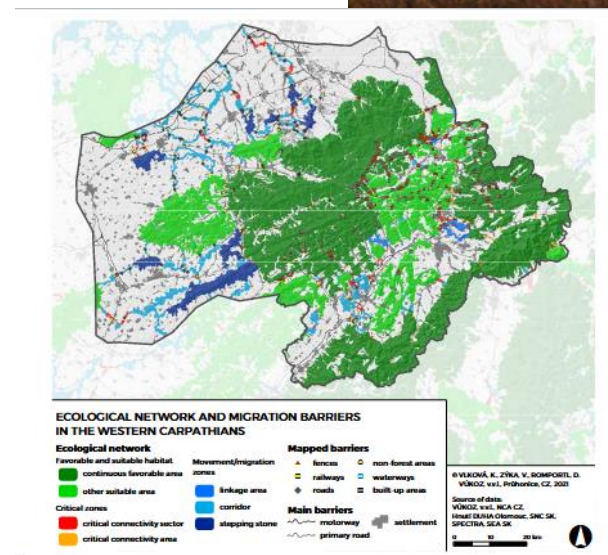
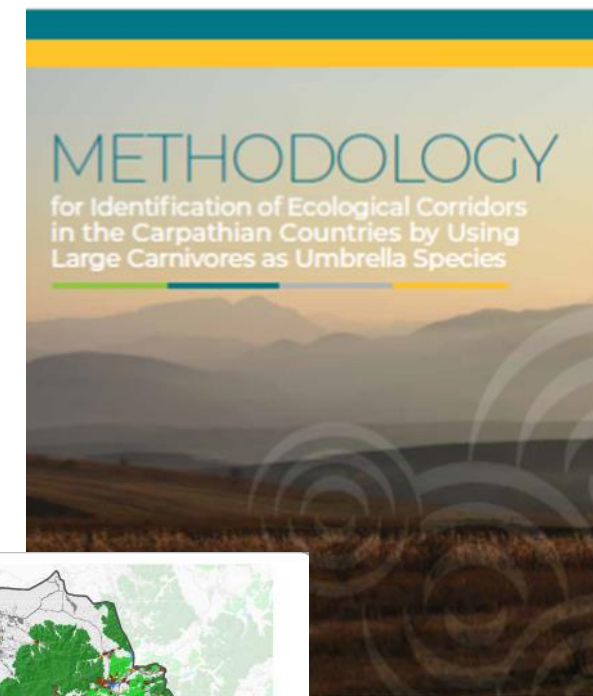
300-400 počet druhov
Výskyt v rokoch 2019-2020 (údaj z pohľadu celého Slovenska)

ConnectGREEN

Významné výstupy

- **Metodika na identifikáciu ekologických koridorov** v Karpatských krajinách s využitím veľkých šeliem ako dáždnikových druhov
- Návod na **využitie nástrojov priestorového plánovania** pri integrovanom manažmente ekologických koridorov
- **Elektronický nástroj** na podporu rozhodovania
- Sada **odporúčaní** vypracovaných spolu s územnými plánovačmi na zabránenie/minimalizáciu fragmentácie ekologických koridorov a lokalít Natura 2000
- **Medzinárodný akčný plán pre ochranu veľkých šeliem** a zabezpečenie ekologickej konektivity v Karpatoch
- **Mapa ekologických koridorov** v Karpatoch
- Jadrové územia, ekologické koridory a kritické bariéry v pilotných územiach – **akčné plány**
- Nástroje pre **e-learning** o ochrane ekologických koridorov
- Deklarácia zo záverečnej konferencie k podpore ekol. konektivity

<http://www.interreg-danube.eu/approved-projects/connectgreen>

SaveGREEN

Zabezpečenie funkčnosti ekologických koridorov nadnárodného významu v povodí Dunaja

(2020-2022)

- 13 partnerov
- 20 asociovaných partnerov

Hlavný cieľ

- podpora medzisektorovej a nadnárodnej spolupráce a budovanie know-how pre vypracovanie konkrétnych riešení na zlepšenie, obnovu a ochranu funkčnosti kľúčových ekologických koridorov v horských dolinách Karpát, Álp a v Bulharsku, kde sa koncentrujú ľudské aktivity, ako aj na kritické body pre migráciu živočíchov a tam kde sú najväčšie konflikty.

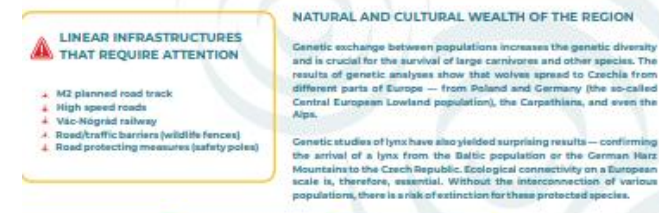
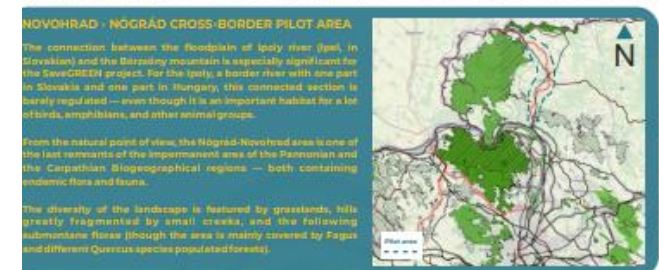

SaveGREEN

Hlavné ciele sa dosiahnu prostredníctvom

- zvyšovania znalostí/skúseností medzi príslušnými orgánmi a zainteresovanými podporou programov budovania kapacít a šírením informácií o hlavných výsledkoch projektov DTP TRANSGREEN, ConnectGREEN, HARMON a SaveGREEN o tom ako udržať a zlepšiť funkčnosť a financovanie zelenej infraštruktúry;
- medzisektorové spoločné plánovanie zmierňujúcich opatrení pre zabezpečenie konektivity založené na starostlivom plánovaní a projektovaní, zabezpečenom financovaní, medzisektorovom dialógu a serióznych vedeckých znalostiach a zasadené do patričného manažmentu území;
- vytvorenie medzinárodných a národných rámcov spravovania podporujúcich udržiavanie ekologických koridorov pre zachovanie hodnôt biodiverzity povodia Dunaja; zapojenie participatívnym spôsobom najvýznamnejších zainteresovaných z príslušných sektorov (doprava, lesné hosp., poľnohospodárstvo, vodné hospodárstvo, poľovníctvo) ovplyvňujúcich prírodné dedičstvo a ekologickú konektivitu;
- 7 miestnych akčných plánov na zlepšenie programov starostlivosti príslušných lokalít Natura2000, ako aj relevantných strategických a rozvojových plánov na regionálnej aj národnej úrovni; budú tiež využité na formulovanie politických odporúčaní na vyššej úrovni (karpatskej, podunajskej a EÚ) a zvyšovaní kapacít pre riešenie fragmentácie, zmeny klímy a reziliencie.

<http://www.interreg-danube.eu/approved-projects/savegreen>

DaRe to Connect - D2C

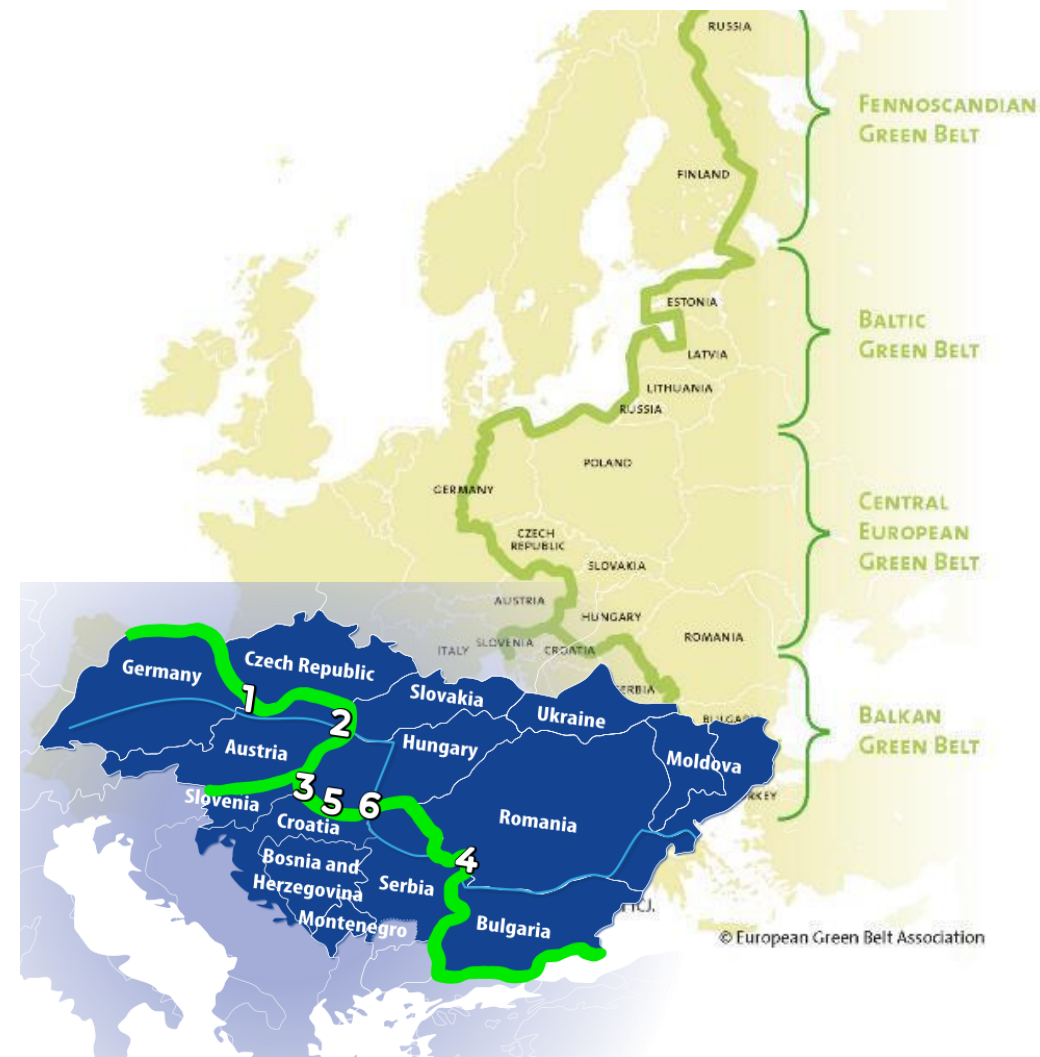
Podpora ekologickej konektivity v Dunajskom regióne prostredníctvom prepojenia území Natura 2000 pozdĺž Zeleného pásu (Green Belt)

(2018-2021)

- 11 partnerov
- 14 asociovaných partnerov

Hlavné časti projektu:

- **definovanie vhodných ekologických koridorov** medzi územiaми Natura 2000 na nadnárodnej a makroregionálnej úrovni s pomocou **inovatívnych postupov s využitím GIS a diaľkového prieskumu**, čiastočne založených na sprístupnených satelitných údajoch z EU-Copernicus (Sentinel);
- poskytnutie konkrétnych návodov a odporúčaní k **plánovaniu a budovaniu nadnárodných ekologických koridorov** spájajúcich územia Natura 2000 na miestnej a regionálnej úrovni, odvodených z pilotných aktivít;
- presadzovanie výsledkov prostredníctvom nadnárodnej **strategickej vízie „Zelený pás v podunajskom regióne 2030“** schválenej na určitej úrovni.

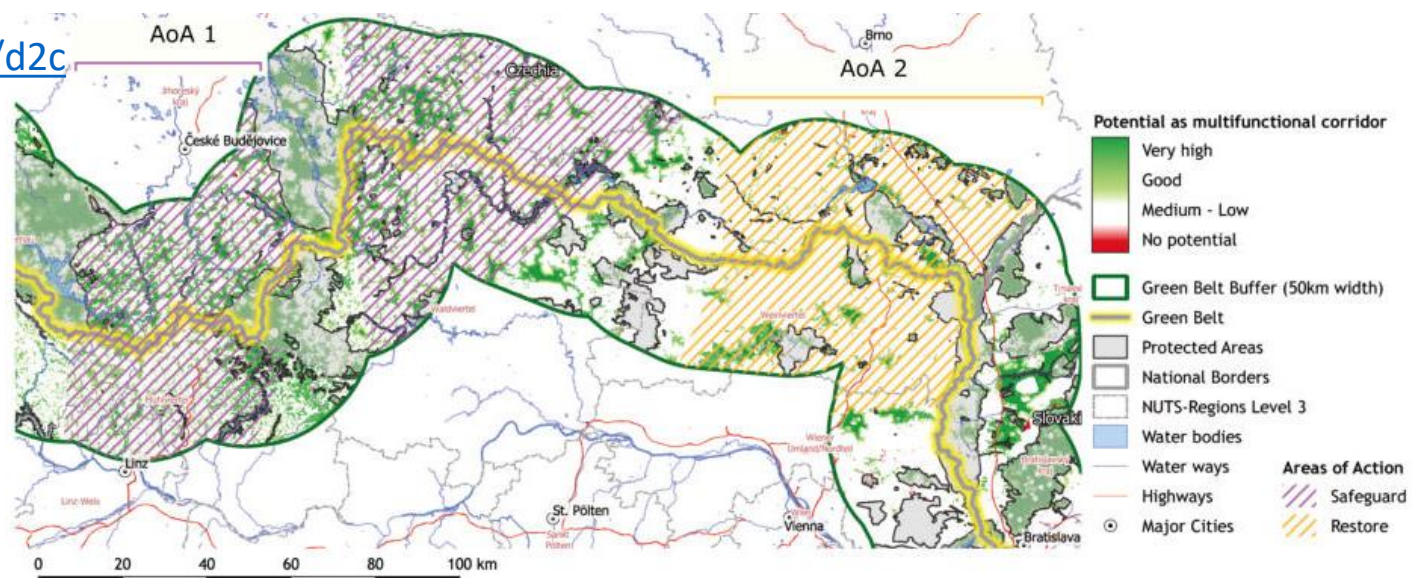

DaRe to Connect - D2C

Výstupy

- **Nadnárodné metodické princípy** pre konektivitu v Európskom Zelenom pásu v podunajskom regióne
- **Regionálne riadiace princípy pre pilotné regióny** (SK – CHKO Záhorie – CHKO Malé Karpaty – bariéry, koridory), Koncept konektivity – opatrenia na zlepšenie konektivity
- LeastCost **mapy**
- **Zlepšené kapacity** zodpovedných verejných inštitúcií a MVO – lepšie porozumenie a zlepšené znalosti a výmena poznatkov a spolupráca
- **Deklarácia** na podporu ochrany území Európskeho Zeleného pásu, nominácia územia za lokalitu Svetového dedičstva

<http://www.interreg-danube.eu/approved-projects/d2c>

BEECH POWER

Svetové dedičstvo Bukové lesy: posilnenie a katalyzovanie udržateľného rozvoja založeného na ekosystémoch

(World Heritage BEECH Forests: emPOWERing and catalyzing an ecosystem-based Sustainable Development)

(2019-2022)

- 7 partnerov
- 13 asociovaných partnerov

Ciele projektu

- Zvýšenie kvality a efektívnosti manažmentu sérievej lokality UNESCO „Staré bukové lesy a pralesy Karpát a iných regiónov Európy“ pre zabezpečenie integrity ekosystémov jednotlivých súčastí zlepšením kapacít a aktívnou spoluprácou príslušných zainteresovaných strán
- Ukotvenie udržateľného regionálneho rozvoja založeného na ekosystémoch a participatívnom prístupe na rôznych administratívnych úrovniach a vypracovanie replikovateľných a inovatívnych modelov pre bukové lesy svetového dedičstva a ich okolie
- Vypracovanie „Štandardov kvality pre bukové lesy“ s návodmi, stratégiami a odporúčaniami na podporu správ chránených území, verejných inštitúcií a ďalších aktérov pri ich každodennej činnosti

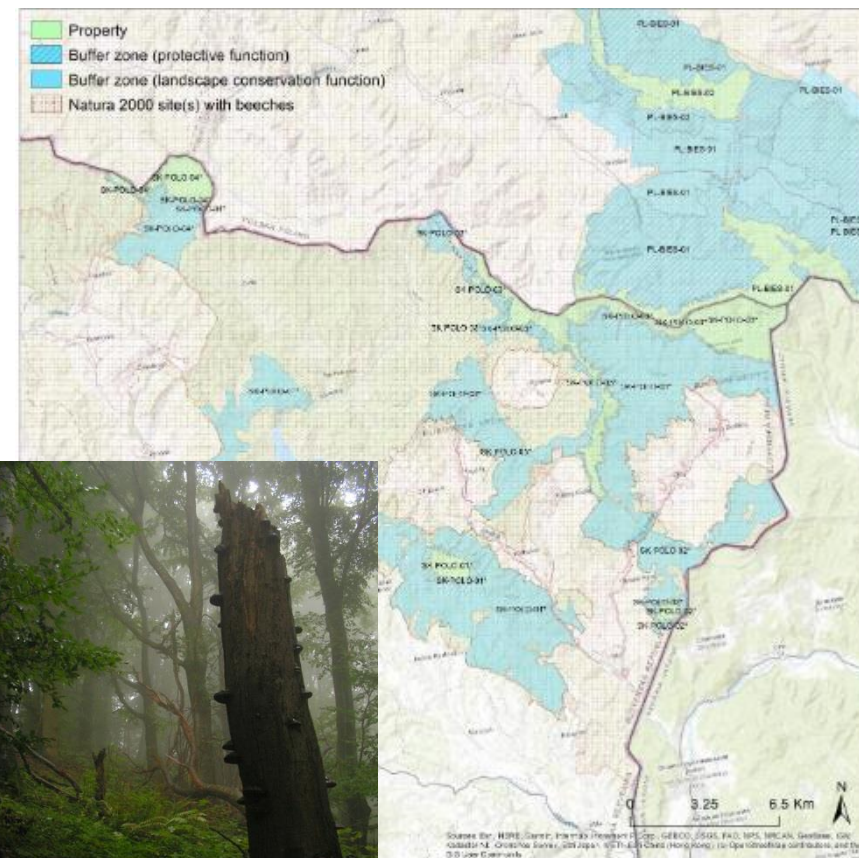

BEECH POWER

Hlavné výstupy

- Koncepty a regionálne stratégie marketingu a testovanie pilotnej implementácie vo vybraných územiach
- Stratégia pre integrovanie prírodného dedičstva do regionálneho a komunálneho udržateľného rozvoja; Stratégia pre aktivovanie a zapojenie regionálnych zainteresovaných strán do participatívnych plánovacích procesov
- Spoločné hodnotenie súčasnej situácie v manažmente lesov
- Návod na zapojenie zainteresovaných a Stratégia pre aktívne zapojenie
- Stratégie pre manažment návštevníkov a prenos znalostí
- Návod na manažment lesov a stratégie pre lesnícku prax založené na ekosystémoch v nárazníkových zónach v bukových lesoch a CHÚ svetového dedičstva
- Stratégia pre manažment konfliktov v nárazníkových zónach bukových lesov SD
- Príručka Kódex manažmentu kvality pre bukové lesy svetového dedičstva
- Analýza osobitných požiadaviek na zlepšenie manažmentu kvality a Stratégia pre zlepšenie manažmentu kvality komponentov svetového dedičstva
- Séria tematických brožúr a komunikačných materiálov

<https://www.interreg-central.eu/Content.Node/BEECH-POWER.html>

Centralparks

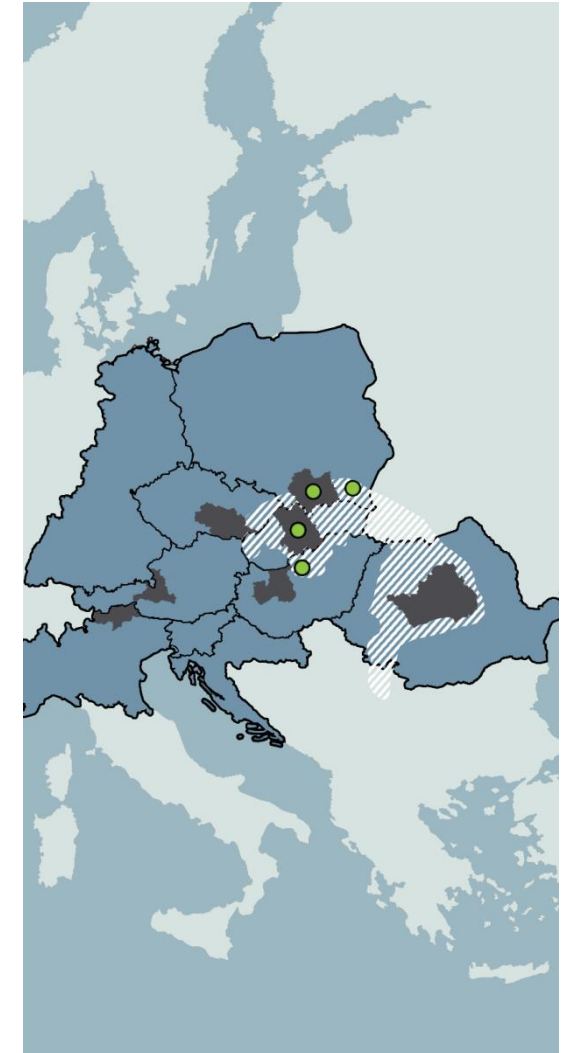
Budovanie kapacít pre manažment chránených území v Karpatoch pre integrovanie a harmonizovanie ochrany biodiverzity a miestneho socio-ekonomického rozvoja

(2019-2022)

- 8 partnerov
- 8 asociovaných partnerov

Ciele projektu

- Zlepšenie kapacít pre integrovaný manažment životného prostredia na správach chránených území a v iných inštitúciách verejného sektora, ktoré sa zaoberajú ochranou a udržateľným využívaním prírodných zdrojov
- Zosúladenie a prepojenie ochrany biologickej a krajinnej diverzity s miestnym udržateľným socio-ekonomickým rozvojom
- Podpora pre Karpatskú sústavu chránených území ako rámca a nástroja pre nadnárodnú spoluprácu medzi chránenými územiami karpatských krajín

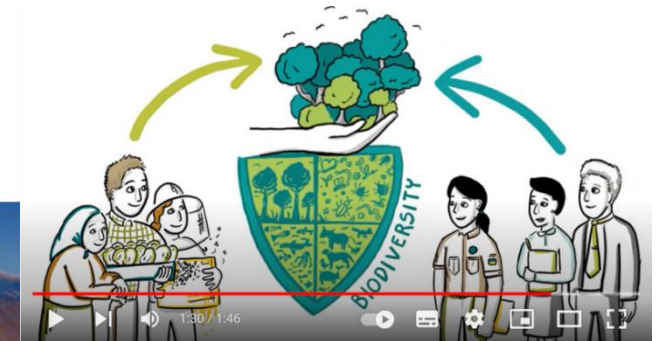

Centralparks

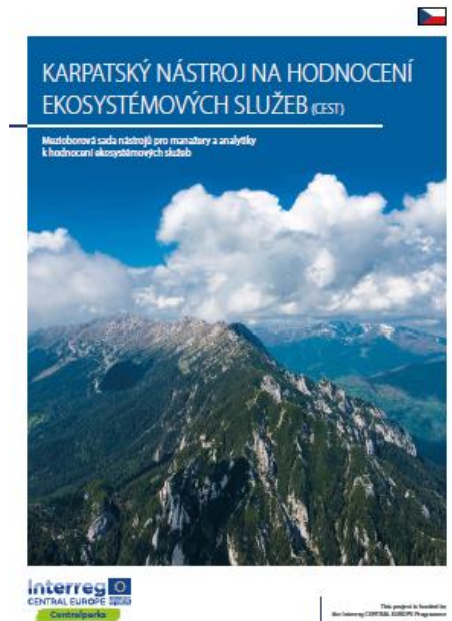
Výstupy

- Integrovanie ochrany biodiverzity a udržateľného rozvoja v karpatskom regióne
 - Stratégia pre zlepšenie ochrany biodiverzity a krajiny mimo chránených území a v chránených územiach
 - Stratégia pre rozvoj miestneho udržateľného turizmu založeného na prírodnom a kultúrnom dedičstve Karpát (a pilotná implementácia v pilotných územiach PL a SK – Gemer – Stratégia rozvoja prírodného turizmu na území Cerovej vrchoviny)
 - Príručka pre komunikáciu medzi chránenými územiami a komunitami v Karpatoch
- Budovanie kapacít správ CHÚ v Karpatoch
 - inovatívne nástroje a metodiky pre mapovanie a hodnotenie biotopov
 - Príručka pre vhodné integrované plánovanie ochrany prírody
- Karpatský nástroj na hodnotenie ekosystémových služieb CEST
- Komunikačné výstupy - plagát, kreslené klipy, brožúry, kvíz

<https://www.interreg-central.eu/Content.Node/Centralparks.html>

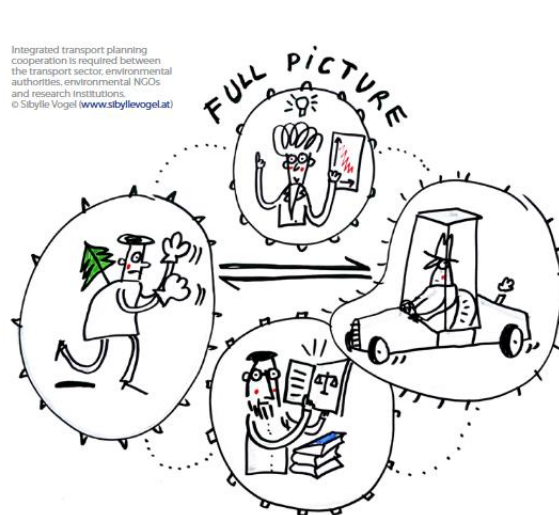

Protected areas and their wider landscapes - Interreg CE Centralparks

Zhrnutie významu projektov

- Posilnené partnerstvá
- Množstvo stratégií, akčných plánov návodov a metodických materiálov
- Medzisektorový prístup
- Socio-ekonomické aspekty
- Politické odporúčania, odborné podklady pre rozhodovanie
- Zlepšená spolupráca medzi chránenými územiami
- Propagovanie ochrany Karpát / Podunajska

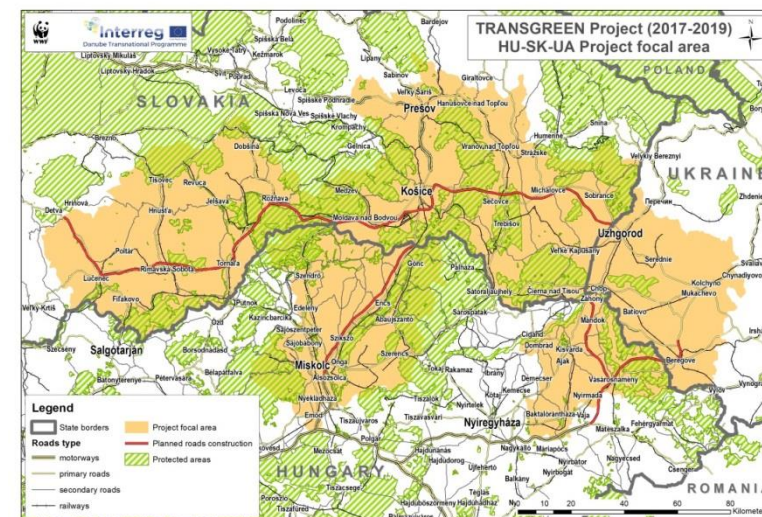
Výzva – uplatňovanie v praxi

INTERNATIONAL ACTION PLAN
ON CONSERVATION OF LARGE CARNIVORES AND ENSURING
ECOLOGICAL CONNECTIVITY IN THE CARPATHIANS

www.interreg-danube.eu/connectgreen

Project co-funded by European Union Funds (ERDF, ERDF)

Ďakujem za pozornosť!

